

5 7 N. 28.30.40

Till någon verklig motivering för det pseudeväckande användandet av den förlegade indragningmakten skred han icke, lika litet som till någon motivering för de ytterligare inskränkningar av tryckfriheten, för vilka förarbetet är i gång. Ingenting i anförandet tydde dock på, att han icke sig manad att hejda sig på den inslagna vägen. Under sådana förhållanden ljödo hans försäkningar om intresse för en fri press, om "förankring i 80-talet" m. m. dylikt såsom tvivelaktiga.

Av mötesledningen på förhand vidtalad såsom opponent mot inledarna "för att få liv i spelet" var d:r Ivar Andersson, Norrköping. Av denna omständighet kan man väl delvis härleda det handtag, som talaren gav vulgärargitationen mot tryckfriheten. Talaren menade, att pressen icke fattat, vad tidsläget fordrade. Pressfriheten vore icke hotad och pressen borde i stället för att debattera denna fråga ägna sig åt att förbereda landet på det kraftprov, som kanske skulle komma. Pressen borde ta exempel för sin ton av tidningarna i Schweiz. Talaren omtalade emellertid att nazisterna trots denna lofvärda ton icke äro nöjda med de schweiziska tidningarna! Dessa äro nämligen demokratiskt inställda. Kvar står ju dock alltid, att hr Andersson är nöjd.

Hr Westman och Andersson hade tydligen en del anhängare bland åhörarna, men de applåder, som dessa bestodo, voro ett intet mot den entusiasm, som professor Herbert Tingsten framkallade. Hans vidräkning med justitieministerns åtgöranden och syn på sakfrågan var kort men kraftig. Han påpekade, att de aktuella åtalen voro någonting alldeles nytt i svensk praxis. Tidigare har det icke förekommit åtal efter denna paragraf annat än för personliga smädelser av statsöverhuvuden. Nu har man slagit in på att åtala riket av samhällssystem, kritik, tillkommen i syfte att försvara vår egen demokrati! Diktaturländernas press överöser demokratierna med smädelser och återskallet får fritt ljuda inom vårt land, men svensk press hindras att värdesätta och namnge diktaturstaternas kulturmördande våldsfärd. Man talar om, att språket måste vara hyvsat. Varje tidning talar för sin publik, och av

de svenska tidningarnas läsekrets är det många som icke förstå det nu påfördrade, sakerna kringgående högsspråket, men väl ett språk, som nämner sakerna vid deras rätta namn. Den demokrati, som bedriver en sådan tryckfrihetspolitik som den justitieministern befrämjar, den gräver på sin egen grav — detta var ungefär kontentan av hr Tingstens anförande.

Siste talaren — en hel rad ytterligare var anmälda men fick avstå — var kommandörkapten Sten Dehlgren. Han liksom de övriga talarna uttryckte sin förståelse för regeringens svårigheter visavi pressen och utrikespolitiken, men, ansåg han, med dessa svårigheter kommer man inte till rätta genom mera förbud utan genom förhandlingar. Pressens män komma att resa ett bestämt motstånd mot förslag om begränsning av den tryckfrihet vi äga, och de skatta sig lyckliga, att denna frihet äger grundlagens helgd med desskydd denna skänker mot förhastade ändringar.

Med detta otvetydiga, klara, av en stor auktoritet stödda uttalande mot justitieministerns manifesterade avsikter ändade meningstribytet.

Tidigare på dagen hade två av tryckfrihetsåtalen mot Ture Nermal ogillats vid Stockholms rådhusrätt. Om det otvetydigt är så, att tryckfriheten för närvarande är hotad, så måste man dock säga, att pressmännens ställningstagande i lördags och de tre friande jurydomarna på sist tiden — Eskilstuna-Kuriren frikändes ju härom dagen — tyda på att den offensiv, som öppnats mot de fria ordet, stött på ett motstånd som icke borde kunna missförstås av dem det vederbör.

Arosiensis

Ansvar och arbete vid universitetet.

Studenten får mycket högt betyg av prof. Tingsten.

—Vår tids studenter äro arbetsamma och något mera ansvarsmedvetna än tidigare generationer, och de ha varken förlorat i kunskaper eller patos, konstaterar professor Herbert Tingsten i nedanstående intressanta inlägg i debatten om den "akademiska självrannsakan".

Det är svårt att närmare motivera en uppfattning i de frågor som beröras i d:r Ahlbergs tisdagsartikel. Att bedöma hur några tusen studenter i gemen äro beskaffade för närvarande i förhållande till situationen för några årtionden sedan är ett ungefär lika orimligt företag som att från samma utgångspunkter fastställa hela folkets intellektuella och moraliska utveckling. På grundval av allmänna intryck om studenterna för och nu kommer jag emellertid till slutsatsen att de av d:r Ahlberg refererade omdömena sakna allt värde. Man talar i varje generation görna om studenterna och ungdomens rotlöshet, desillusionerade cynism och isolering från "livet". Allt detta hör till den form av slapp jargong, som för varje generation förvärvat en skenbar friskhet. Det synes mig betecknande att av dem som uttalat sig i Dagens Nyheter, de med studentlivet mera förtrogna, ställa sig skeptiska mot påståendena i fråga, under det att dessa godtas av personer utanför studentmiljön.

Fattig har svårt få studera.

Såsom ofta i dylika diskussioner utgå många från att studenterna i allmänhet skulle utgöra ett slags intellektuell elit. Tankegången är oriktig redan på den grund att studentrekryteringen fortfarande i övervägande grad är socialt bestämd. Enligt den av Wicksell och Jerneman för några år sedan publicerade utredningen äro de högre socialklasserna enormt överrepresenterade bland studenterna. Att det faktiskt ännu möter stora svårigheter för fattiga ynglingar att få studera hör till de mest uppenbara bristerna i vår demokrati. Sådant läget är får man vara glad över om en liten del av studenterna äro skickade att inträda i vad man kallar den intellektuella eliten. Beträffande den stora

massan av studenter kan man bara önska att de genom hårt arbete snabbt avsluta sina studier och därefter ägna sig åt de yrkesfunktioner som de genom sin utbildning kunna monopolisera.

Verdandismen var ej starkast.

Det klagas över att studenterna icke visa tillräcklig känsla för de i vårt land dominerande värdesättningar, såsom frihet och demokrati. Det bör påpekas att efter allt att föma även under äldre tid endast en minoritet av studenterna varit förkämpar för vad vi nu betrakta som givna framsteg. Det talas om verdandistgenerationen i Uppsala, men i själva verket var det dåvarande Fosterländska förbundet, som säkerligen skulle visat förståelse för vår tids nazistiska strömningar, kvantitativt vida starkare. Studentradikalismen i äldre tid ter sig betydand väsentligen därför att den i våra dagar framstår som segrare.

Underligast förefaller kanske tanken att studenterna i våra dagar i särskilt hög grad skulle vara främmande för "livet". Samtidigt talar man om att de skulle vara speciellt känsliga för aktuella strömningar, vilket snarast skulle indicera en närmande till "livet". Att studenterna, vilket är sannolikt, arbeta något mera än för synes icke vara livsfrämmande. Då högskoleinstitutionerna i Stockholm fått ökad betydelse i förhållande till andra universitet får det väl antas att studenterna kommit andra grupper och förhållanden mera nära än tidigare. Därför förhållandet mellan könen har medfört ett berikande av studenternas liv som synes mig vara det kanske viktigaste momentet i studentlivets utveckling under senare tid.

Mitt allmänna intryck av de många studenter som jag kommit i nära kontakt med är att samtidens studenter äro något mera arbetsamma och något mera ansvarsmedvetna än min egen generation. Jag kan icke se att de förlorat vare sig intelligens, kunskaper eller patos. Då man talar om fördumning, fanatism, förslappning och så vidare, upprepar man enbart sin mening endast den gamla visan om tidens ondska.